

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УПРАВЛІННІ КОМУНАЛЬНОЮ ТА ДЕРЖАВНОЮ ВЛАСНІСТЮ

Херсонський національний технічний університет

Анотація. В статті розкриті інноваційні підходи щодо забезпечення прозорості в управлінні комунальною та державною власністю на рівні центральних органів виконавчої влади.

Ключові слова: інноваційні процеси, комунальна та державна власність, управління, центральний орган виконавчої влади, Фонд державного майна України.

Innovative processes in the management of communal and state property

Abstract. The article reveals innovative approaches to ensuring transparency in the management of communal and state property at the level of central executive bodies.

Keywords: innovation processes, communal and state property, management, central executive body, State Property Fund of Ukraine

У сучасних умовах сьогодення розробка шляхів інноваційного зростання набуває великого значення для створення ефективних інструментів розвитку територій. Для якісного соціально-економічного зростання територій, інновації є необхідними, пріоритетними чинниками їхньої конкурентоспроможності.

Тому, однією з переважних місій уряду є регулювання інноваційного розвитку територій шляхом становлення адекватної нормативно-правової бази, регулювання її безумовного виконання, формування у регіонах об'єктів інноваційної інфраструктури та підготовка професіоналів у сфері регіонального інноваційного розвитку [1].

Під «розвитком міста» розуміється такий режим його функціонування, який гарантує позитивну динаміку критеріїв рівня та якості життя населення, яке проживає на певній території. Закордонний досвід та аналіз внутрішніх можливостей в Україні дає підстави стверджувати, що лише постійний системний управлінський вплив з боку державних та місцевих органів влади на ситуацію в містах дозволяє забезпечувати стабільний, збалансований, соціально орієнтований розвиток міст.

Відповідно до чинного українського законодавства інноваційна діяльність регулюється такими нормативно-правовими актами як: Конституція України, Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» та інші нормативно-правові акти.

Центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності є Фонд державного майна України (далі – ФДМУ) [2]. Місією ФДМУ є зростання інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності економіки України.

До основних завдань Фонду відносять:

- приватизацію державного або комунального майна;
- управління корпоративними правами держави,
- оренду державного майна;
- оцінки майна, майнових прав і професійної оціночної діяльності.

Зосередимо увагу на завданні приватизації та оренди державного майна.

Приватизація державного або комунального майна – платне відчуження майна, що перебуває у державній або комунальній власності, на користь фізичних та юридичних осіб.

Основне завдання приватизації – прискорення економічного зростання, залучення зарубіжних та внутрішніх інвестицій, зниження частки державної чи комунальної власності у структурі економіки України шляхом продажу об'єктів приватизації ефективному приватному власнику. Основною метою Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» є спрощення процедури приватизації, підвищення її прозорості та ефективності. Задля прозорості та відкритості інформації щодо об'єктів приватизації створено спеціальний веб-сайт на порталі Фонду державного майна України.

Щодо оренди державного майна, то – це передача майна, що перебуває на балансі органів державної влади, державних організацій, установ та державних підприємств, у тимчасове платне користування іншим юридичним або фізичним особам [3].

Основною метою оренди є прискорення економічного зростання, залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, посилення фінансової спроможності підприємств державної або комунальної власності. (ч. 4 ст. 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна») [4].

Оренда здійснюється на основі таких принципів:

- законності;
- відкритості та прозорості;
- рівності та змагальності;
- державного регулювання та контролю;
- врахування особливостей об'єктів державної та комунальної форм власності;
- захисту економічної конкуренції;
- створення сприятливих умов для залучення інвестицій;
- повного, своєчасного, достовірного інформування про об'єкти оренди та порядок передачі

їх в оренду;

- забезпечення конкурентних умов оренди та інших видів договорів.

Для забезпечення прозорості оренди державного майна на порталі Фонду також створено сайт. На цьому сайті можна знайти інформацію про орендні реєстри, мапу об'єктів оренди, судові спори, аукціони та ін.

Так, у 2020-2021 рр. було проведено 3,7 тис. приватизаційних онлайн-аукціонів, на яких зростання вартості активів становило 107% проти 21% у 2019 р. Протягом 2020-2021 рр. відбулося майже 4 тис. успішних орендних аукціонів. Від початку 2021 р. станом на сьогодні Фонд забезпечив надходження до Державного бюджету від оренди державного майна на суму в понад 1,45 млрд грн. За два роки команда ФДМУ реалізувала основну мету реформи оренди публічних активів – запровадження справжніх ринкових механізмів при передачі в оренду об'єктів державної нерухомості.

В 2020 р. ФДМУ розпочав реформу оціночної діяльності, основними компонентами якої є ліквідація майданчиків, які виконували функцію посередників при внесенні звітів про оцінку до Єдиної бази звітів про оцінку, запровадження безкоштовного сервісу автоматичного визначення оціночної вартості нерухомого майна, ліквідація практики фракційної оцінки, а також впровадження міжнародних стандартів оціночної діяльності в Україні.

Як зазначає Дмитро Сенніченко – Голова Фонду державного майна України: «Завдяки ліквідації майданчиків-посередників громадяни України зекономили понад 1,7 млрд грн. Також, з моменту запуску наприкінці червня цього року Сервісу автоматичної оцінки нерухомості, громадяни зекономили 50 млн грн».

Голова Фонду державного майна також розповів про важливі реформи в сфері корпоративного управління державними активами, які дозволили суттєво збільшити розмір сплачених дивідендів на користь держави та зменшити збитки.

Також, у своєму звіті Дмитро Сенніченко наголосив, що у 2021 р. компанії в управлінні ФДМУ сплатили до бюджету 800 млн грн дивідендів, що майже втричі більше, ніж у попередньому році. Зросли податкові надходження – за результатами 2020 р. компанії сплатили 8,4 млрд грн, що майже на 1 млрд грн більше податків, ніж в 2019 р. Дмитром Сенніченком було акцентовано увагу на розробленому Фондом державного майна разом з депутатами Верховної Ради комплексного законопроекту щодо сприяння залученню інвестицій [5].

Таким чином, аналізуючи перспективи розвитку інноваційної діяльності, можна зробити висновок, що при подальшому вдосконаленні системи вони матимуть соціально-економічні та адміністративно-правові наслідки. Ця тематика потребує подальшого дослідження та ґрунтовного опрацювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дегтярєва І. О. Інструменти інноваційного розвитку регіону: зарубіжний та вітчизняний досвід застосування. Державне управління: теорія та практика : електрон. наук. фах. вид. 2010. № 1. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2010_1/index.htm
2. Про Фонд державного майна України: Закон України від 9 грудня 2011 року № 4107-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4107-17#Text>
3. Про оренду. URL: <https://orenda.gov.ua/pro-orendu/>
4. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 3 жовтня 2019 року № 157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-IX#Text>
5. Дмитро Сенниченко: За ці 2 роки команда Фонду держмайна зробила те, що не вдалося десятки років до цього. URL: https://www.spfu.gov.ua/ua/news/8350.html?fbclid=IwAR0ytdW3eXWcfl1iaT1s7ieTY-B9stNbpYB_QrBls890DToqrgvrNeV9hBI

Биков Роман Юрійович – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету (за сумісництвом), e-mail: r.bykov.morgan@gmail.com

Голова Анастасія В'ячеславівна – студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Херсонського національного технічного університету, e-mail: nastyia2001977@gmail.com

Bykov Roman Yurievich – Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration and Local Self-Government, Kherson National Technical University (part-time), e-mail: r.bykov.morgan@gmail.com

Golova Anastasia Vyacheslavovna – student of the first (bachelor's) level of higher education, specialty 281 «Public Administration», Kherson National Technical University, e-mail: nastyia2001977@gmail.com